

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Ce e cu ziarele din țară?

Încă la începutul interminabilelor tratative de pace (de cari nu ne mai ocupăm, până-ce comitetul nu se va declara în mod definitiv) un ziar semi-oficial din Budapesta, lansase știrea, că guvernul va permite intrarea mai multor ziare din țară, cărora li-se detrasese până acum debitul postal.

Știrea a fost comentată cu mult interes.

Presa maghiară era înfuriată pentru aceasta concesie nesocotită, uitând că *toate* ziarele ungurești au liber parcurs pe întreagă întinderea țării românești; iar gazetele românești se bucurau, că în sfârșit vom putea să urmărim mai de aproape pulsațiunile vieții publice a fraților din regat, fără a mai fi nevoiți, să recurgem numai la cele 2—3 organe româno-semite, cari treceau bariera și pe vremea acestei cenzure cu adevărat muscălești.

Acum, că tratativele de pace se întind la infinit, și chestia ziarelor din țară nu mai iese la suprafață, ne temem, că atât bucuria noastră, cât și supărarea presei maghiare au fost — premature.

Ce e cu ziarele din țară? Ce a fost adevărat din svonul, ce a stârnit atâta discuție înainte cu abia o lună?

Noi credem, că chestia nu trebuie lăsată moartă; aceasta cu atât mai vârtos, că valurile evenimentelor politice din urmă, au prezentat-o într-o lumină mai deplină, ca oricând înainte.

În clipele de luciditate ale debaterilor, din zilele din urmă, compatrioții noștri și-au dat seama de situația imposibilă, și sub acest raport. Nu avem un singur ziar mai de seamă din țară și ce e mai absurd, s'a detras debitul și organelor

literare-culturale, cum e „Neamul românesc” al dlui Iorga, „Vieța românească” din Iași — până chiar și revistei umoristice „Furnica”. Mai mult; s'a interzis tuturor profesorilor și tinerimii universitare de a participa la cursurile de vară din Vălenii de Munte, unde entuziasmul dlui Iorga și a tovarășilor dsale de idei, au ținut atâtea cursuri de știință pură: literatură și, mai ales, istorie.

Se poate ca aceste cursuri de vară, atât de răspândite în Apusul luminat, să fie atât de primejdioase pentru existența statului nostru, când ele decurg la Vălenii de Munte? Sau să fie atât de șubredă temelia acestui stat, încât câteva cursuri de istorie și literatură să o clatine?

Fiecare stat are, fără îndoială, dreptul de a se apăra și a se zăvorî cum crede, în fața primejdiilor externe. Nu înțelegem pentru ce ar constitui o primejdie atât de mare ziarele din țară, când *alianța înșasă* a statului român, se pare a fi mai dorită ca oricând.

Nu înțelegem, cum ziarele din țară sunt așa de primejdioase pentru unguri, câtă vreme țara românească deschide larg porțile vamei, tuturor gazetelor ungurești! Ce ar zice, de pildă, presa maghiară, dacă într-o bună dimineață, s'ar pomeni, că barierele atât de libere ale vămii românești se închid și ele, plătind vecinului bănuitor, cu aceeași monedă?

Lucru acesta se poate foarte ușor, căci banuiala naște, întotdeauna, bănuieli.

Iar cât pentru utopia, de a zădărnici *unitatea noastră culturală*, să nu se mai ostenească nimeni degeaba, căci s'a trecut vremea, când un curent atât de puternic să mai poată fi oprit în cursul lui firesc!

Statul și nemeșii. Impotriva contelei Bánffy Miklós, deputat dietal și nemeș ardelean, s'a înaintat parlamentului din Budapesta caz de incompatibilitate pe titlul unor câștiguri interesante. Cazul a fost denunțat de Laskay Árpád locuitor în Cluj.

În arătare se spune, că moștenitorii lui Rosenberg, fost mare proprietar în comuna Ghilău, au oferit în 1910 moșia lor din aceea comună ministrului de agricultură, ca să o cumpere și să-o *parceleze*. Cereau pe moșie suma de 650 mii cor. Ministrul de agricultură contele Serényi, fiind vorbă de scopuri naționale ungurești, a trimis câțiva oficiali, cari să prețuiască moșia. Aceștia au aflat suma de 650 mii prea exagerată, iar ministrul a renunțat la cumpărarea moșiei. Atunci s'a anunțat un alt cumpărător: contele Bánffy György, tatăl deputatului Bánffy Miklós. Înainte de ce ar fi căzut de acord cu moștenitorii lui Rosenberg însă, bătrânul Bánffy György a intervenit prin ficiorul său la ministrul prezident Khuen-Héderváry, ca acesta la caz, dacă Bánffy György ar cumpăra moșia, să răscumpere *pădurile* de pe moșie pe seama statului. În urma acestei intervenții ministrul agriculturii, tot contele Serényi, a trimis din nou doi estimatori la fața locului, cari au prețuit acum — după un an dela estimarea primă — *numai pădurile* cu 1 milion 400 mii. Ministrul agriculturii a avizat deci pe Bánffy Miklós, că erarul e aplicat să țină pădurile cu suma de 1,211,332 cor. la caz, când Bánffy György ar cumpăra moșia. Târgul s'a încheiat, iar Bánffy György a ridicat suma de mai sus dela perceptoratul din Cluj.

Numitul Laskay acuză deci pe Bánffy, că a cumpărat moșia lui Rosenberg cu banii statului. Dar până când Bánffy a plătit pentru întreagă moșia 650 mii cor. el a căpătat numai pe pădurile moșiei 1 milion 200 mii dela erar și astfel nu i-a rămas numai întreagă moșia de pomână, dar s'a mai ales și cu aproape 600 mii cor. rebach dela stat.

Alkotmány și jidovii din România. Ziarul catolic intransigent din Budapesta Alkotmány, care pentru toți jidovii de pe fața pământului are numai cuvinte de dispreț, se înduioșază îndată ce acești stâlpi ai statului național, operează printre români ori alți maghiari cu buze streine. Mai dăunăzi a lamentat amar asupra soartei insuportabile, în care se sbat jidovii din țara românească. Ce chin, ce mizerie pe acești oameni, pe cari guvernele

române li împing deadreptul în desperare! Alkotmány reproduce niște lungi corespondențe din ziarul „Az Est“ despre situația bietului popor jidovesc în România și invită pe cetitorii săi să plângă. Nu pentru că Alkotmány ar avea simpatii deosebite pentru norodul izraelitan din România, ci pentru că ne urește pe noi românii, cum numai un ziar catolic unguresc este capabil să o facă. Cine a urmărit cele scrise de Alkotmány asupra pertractărilor de pace, s'a putut convinge, că duhul care azi e stăpân pe ziare, școli și viața publică catolică, nu e nici batăr creștin, când e vorbă de români. E bine să se știe aceasta!

Un incident. Pe când comisia de trei a comitetului național își formula pretenziunile școlare, bisericesti și culturale în fața contelui Tisza, a ministrului Jankowich și secretarului de stat contele Klebelsberg Kuno, acesta din urmă a exclamat deodată involuntar:

— Foarte drept. Aveți toată dreptatea. Sunt firești pretenziunile DVoastră, legea însăși vi le garantează.

Se făcuse deodată tăcere adâncă. Ministrul Jankowich îngâlbinișe și privea speriat la Tisza, care sta ca o statuă.

— Nu sunt nici firești, nici drepte, nici legea nu li le garantează, răspunse Tisza tremurând de mânie.

Cu aceasta s'au întrerupt tratativele. Așa ne spun cel puțin foile maghiare din Budapesta.

Maghiarizări. Intr'un număr mai recent al Ujságului din Cluj, publică faimosul Barabás Endre un articol cu titlul: Kulturák harca Erdély falvaiiban (Lupta culturilor în satele Ardealului) un articol de o curioasă mentalitate. Barabás pretinde, ca în satul,

unde locuiește cel puțin un maghiar să nu se încuvințeze altă limbă în școală, numai cea maghiară. Iar dacă satul nu are locuitor maghiar, dar are câțiva, cari știu ori înțeleg ungurește, numai limba maghiară poate fi limbă de propunere. În sfârșit maghiarul va avea atâta drept în patria sa, zice Barabás, ca să nu sufere valahizarea copilului său în școală străină. Și le spune așa pe înțeles și de natural, încât ai crede, că Românii sunt de papendeclă. Norocul nost, că suntem din carne și oase.

„Corp“ sau „trup“?

Cu privire la limba cărților bisericesti s'a pornit încă în primăvară o discuție în coloanele organelor noastre bisericesti. Durer, discuția aceasta n'a fost de loc scutită de unele ascuțituri personale, așa apoi s'a „motroșit“ toată treaba, măcar că chestia limbei cărților bisericesti e de o importanță cu mult mai mare decât să se poată trece așa de ușor peste ea — la ordinea zilei. De bună seamă, limba cărților bisericesti ar trebui să se stabilească odată pentru totdeauna așa, ca pe viitor edarea din nou a cărților bisericesti să nu fie altceva decât o simplă decopiere. Acest scop se va putea ajunge prin reorganizarea comisiei pentru revedierea cărților bisericesti în așa fel, ca din aceasta comisie să facă parte și preoți dela sate, profesori de limba română, scriitori bisericesti nu numai din centru ci și de pe aiea, etc. Pentru că chestia aceasta nu e numai bisericască, ci și istorică-literară.

„Cuvântul Adevărului“ dela Prislop, când a pus pe tapet această chestie între altele a cerut și înlocuirea cuvântului „corp“ cu cuvântul „trup“. Aceasta pentru motivul, că limba liturgică a bisericii noastre e limba vie a poporului. Iar limba vie a

poporului n'a admis cuvântul „corp“ decât în — geometrie și astronomie. Am cercat să studiez această chestie — între marginile modestelor mijloace, cari stau la dispoziția unui preot dela sate. Și mi-s'a dat ocazie să vorbesc despre acest lucru cu un profesor de teologie, care în cursul conversației cu adevărat a condamnat pe preoți cari folosesc cuvântul „trup“ la prefacerea. Eu am susținut, că nu greșește de loc acel preot, care zice „acesta este trupul meu“ și nu greșește contra „esenței“.

Liturgierul din Blaj, ediția din 1901 atât la liturgia sf. Ioan, cât și la a sf. Vasile are de fapt „acesta este corpul meu“. Nu numai atât, ci de câteori este vorbă de trupul euharistic al Domnului Isus Hristos — folosește cuvântul „corp“, când e vorba apoi de trupul dinainte de înviere al Domnului, precum și de trupurile oamenilor zice „trup“.

Așa se folosește cuvântul „corp“ în Rugăciunea cherucului „și să jertfească sfântul și preacuratul tău „corp“...“ (pag. 93 și 149) — în prefacere, în epicleză, în rugăciunea „Ieș aminte“, în formula cuminecării, în rugăciunea „Crea Doamne“ — etc.

Cu privire la trupul Domnului se folosește apoi cuvântul „trup“ în troparul „Iosif cel cu bun chip“ unde se zice „*luăm preacurat trupul tău*“, apoi troparul „*În mormânt cu trupul*“, apoi în rugăciunea del „*Sfânt, sfânt, sfânt*“ — la liturgia marele Vasile unde zice: „*născându-se din muiere. făcându-se sub lege, să osândească păcatul în trupul său*“, precum și în rugăciunea după așezarea sf. daruri, dela liturgia înainte sfințitelor, (pag. 232) unde se zice „*Celce mănăc trupul meu*“.

Trupurile noastre ale oamenilor, cum am zis, pretutindeni se numesc „trup“.

FOIȚA.

MALTA.

Amintiri dela congresul euharistic.

(Continuare)

Mă strecoar prin mulțimea oamenilor și ies în strada Regală, oprindu-mă înaintea bibliotecii și al palatului de Mare Magistru, construit într-un stil simplu și cumpătat, și care astăzi servește de reședință a guvernatorului englez. Apoi mă abat din strada principală spre stânga, pentru a vedea una din cele mai interesante străzi cu scări, în privința cărora Valetta, din cauza formațiunii sale povârnite nu este săracă: acest punct oferă o priveliște încântătoare spre portul Muscetto, spre forturile și orașul Sliema. Pe partea din dreapta orașului, mai adâncită în mare, străbat o mică stradă laterală, tot așa de bine întreținută ca strada Regală, cu case construite în mod arhitectonic, cu balcoane și verande împodobite cu flori, încât ele ar fi putut sta în cel mai bogat cartier de oraș. Strada se deschide într'un port mare, și după câți-va pași sunt la așa numita Baracca de jos.

Aceasta Baracca, care în timpurile de mai înainte era un loc de adăpostire acope-

rit pentru sătenii veniți la oraș, este astăzi o prea drăguță grădină publică, situată pe o terasă mult ridicată deasupra nivelului mării. Trec repede pe lângă un cârd de copii, cari ca niște gingașe nimfe, se jucău la fântână și înaintează drept la o balustradă, de unde ochiul putea să privească valurile și talazurile spumegătoare dela picioarele stâncilor de jos. Cu toate că și de aci se poate observa lungimea și adâncimea vestitului port, am descoperit însă un punct de privire și mai bun. Grăbesc, abia dând atențiile unui mausoleu împrejmuit de flori și arbori, până la marginea terasei, închisă de arcade. Aci era o adevărată splendoare. Privirea neoprită de nimic, alunecă asupra întinderii nemărginite a mării, sub mine se văd zidurile portului cu o intrare destul de îndustă spre port. Vapoare și corăbii intră și ies. Mă gândesc la imensul număr de vase cari, în decurs de mii de ani, s'au adăpostit în acest port măntuitor. El e situat mijlocul liniei ce pleacă din Europa spre Africa cu direcțiunea dela Miază-zi spre Miază-noapte și oferă cel mai sigur punct de repaus pentru vasele, cari pornesc din porturile răsăritene ale mării mediterane spre apus, către strămtorile Gibraltarului.

Multă vreme stau adâncit în aceste gânduri, apoi smulgându-mă dintr'acest punct miraculos, mă urc la un loc fermecător, pe așa numita Baracca de sus. Merg înainte pe aceste străzi cu scară și când colosalele

suterane și fortificațiile nu mai permit nici o înaintare, mă urc sus în oraș și dintr'odată mă văd în fața unei porți largi deschise al unei grădini împodobită cu statui și fântâni săritoare, cu straturi de flori și arbori umbroși. Nu mai putea să fie nici o îndoială că mă aflam pe Baracca de sus. Aceasta indică și zidurile deschise de o mulțime de arcuri, pe cari privind-le de jos le-am remarcat de mai multe ori.

Apoi o iau la dreaptă și privesc la șanțul de fortificații, adânc de 60 m., din care un ascensor electric ridică pe pietoni din port la acest loc sublim. Într'adevăr pe terasa din față se vede o adevărată lume de minuni. Înaintea noastră numai decât apare portul întins cu flota Mării Mediterane engleze, compusă din colosale vapoare de război, apoi număroase vapoare de mărfuri și persoane, număr imens de șaluș și bărci, cari, în veșnică mișcare cutreacă apele, despiciând valurile și talazurile lor. Aceeasă agitație, aceeaș mișcare și în portul din stânga, precum și în cele patru goluri formate de cele cinci limbi de pe pământ pline de fortificații și orașe, și cari pătrund în apele mării; ca dreapta și la stânga observă Valetta și Floriana, spre răsărit și miazăzi până la orizont insula cu satele și câmpiile ei și spre miază-noapte se întind maiestos marea. Parcă spre a învedera mult frumusețea mării, Baracca se prelungeste spre miazăzi ca un mic promontoriu

După toate aceste se vede, că revizuirii „Liturgierului“ din 1905 au fost de părerea, că trupul euharistic al Domnului are să se numească „corp“, iar trupul Domnului (întru cât nu e vorbă de euharistie) — precum și trupul omului, are să se numească „trup“. Pentruce? — Pentrucă, după cum zicea profesorul de teologie amintit mai sus — Conciliul provincial I a definit forma sf. Euharistii în cuvintele: „Acesta este corpul meu“ — acest conciliu a fost aprobat de papa etc.

Înainte de toate să vedem însă, este oare necesar ca trupul omenesc și trupul euharistic să se numească cu două feluri de cuvinte? Nu, pentrucă Isus Hristos s'a făcut om, luând trup omenesc, *ca al nostru al oamenilor*. În limba latină să numește „corpus“ și trupul euharistic al Domnului, — și trupurile oamenilor. „Hoc est corpus meum“ zice conciliul prov. I la pag. 78 — și „Ecclesia inde ab initio corpora in comunione ipsius obdormientium honoravit“ la pag. 128—130!

Ori doar așa pretinde natura limbii românești? Aceasta cu drept cuvânt o neagă oricine, în limba românească numai dela ivirea școlii latiniste încoace s'a introdus cuvântul „corp“ — dar școala latinistă a căzut, — cu „corpul“ împreună, rămânând folosirea cuvântului „corp“ în geometrie și astronomie. Nu-i lipsă să dovedesc, că cuvântul „corp“ în sensul de trup omenesc ori al Domnului — nu e primit în limba românească. Poștească oricine și răsfoiască produsele literaturii românești, atât a celei culte cât și a celei populare — și se va convinge despre aceasta. Asemenea și cărțile liturgice a neuniților.

Va zice cineva: cuvântul „corp“ l-a introdus cu putere obligatoare — conciliul I provincial! Acestuia îi răspund: da, recu-

nosc autoritatea conciliului I provincial și mă supun tuturor deciziunilor lui. Din strecurarea cuvântului „corp“ în deciziunile acestui conciliu n'a fost altceva decât o manifestare a școlii latiniste de pe atunci.

Acum să vedem ce spun în această privință cărțile liturgice tipărite dela 1905 încoace? Am la mână „Orologiul cel mare“ Ed. IV, tipărită (cu otografia Academiei) la 1912 în Blaj și revăzută de comisia pentru revedierea cărților bisericești. Mă rog, poftiți și deschideți la pag. 480 și urm. — la „Rânduiala sfintei cuminecături“. Să citească oricui „Canonul“ precum și toate rugăciunile dela sf. cuminecătură! Pretutindeni, unde e vorbă de trupul euharistic al Domnului — se zice „trupul“ — nu corpul (cu una singură excepție, strecurată cine știe cum în rug. „Cred Doamne“) „Pânea de vieată vecinică să-mi fie mie *sfânt trupul tău* . . .“ — „nu sunt vrednic de împărțirea cu *preacuratul tău trup*“ — „iată *mânc trupul tău*“ etc. de aceste putem citi în fiecare tropar al Canonului, în fiecare rugăciune, pe fiecare pagină. — E oare altul trupul Domnului din Canonul dela cuminecare și rugăciunile aceluia din Orologer — și altul cel din Liturgier? Această împrejurare nu dovedește oare că chestia e curat lingvistică? Folosirea și pe mai departe a cuvântului „corp“ nu are nici un înțeles. De aceea eu cred, că acel preot, care folosește la prefacere forma „Acesta este trupul meu“ — nu greșește de loc. El numai îndreaptă o greșală lingvistică a liturgierului din 1905 în felul cum a îndreptat-o și Orologerul din 1912. — E adevărat, că în chipul acesta de loc nu se promovează uniformitatea cultului dumnezeesc. Această uniformitate însă e o chestie care numai viitorul va rezolva-o. Viitorul apropiat sau depărtat? — Dumnezeu știe,

când se va stabili definitiv textul cărților liturgice a bisericii noastre greco-catolice românești.

Septimiu Popa.

Corespondențe.

În chestia antialcoolică.

În chestiunea antialcoolică sulevată de fratele „preot târnăvean“ în articolul prim din numărul precedent al foii noastre, comunicăm cetitorilor noștri cercularul dat de harnicul protopop al Reghinului Arion M. Popa, care a fost publicat în toate parohiile din districtul protopopesec al Reghinului:

Nr. 772—1912.

Onorate frate în Hristos!

Implinind hotărârea sinodului din Maiu 1912, las să urmeze mai jos, spre cetire în biserica parohială a Fr. Tale, următorul circular:

Dragi Creștini!

Preoțimea unită din protopopiatul Reghinului, în dragostea ei mare de neamul nostru, mereu a chibzuit și chibzuește asupra mijloacelor, cari ar putea aduce mai mult bine în popor, stirpind multe năravuri, ce numai pagubă ne aduc.

În adunarea ei din urmă această preoțime s'a oprit cu gândul la un obicei rău și necreștinesc, lătit și înrădăcinat tare și în părțile aceste ale noastre.

E obiceiul pomenilor la morți și la alte prilejuri în legătură cu scumpii noștri adurmiți în Domnul.

Ce se întâmplă adecă la noi Români cu astfel de prilejuri?

Se întâmplă ce la alte popoare creștine nu-i.

La noi adecă din jale și durere se face prilej de răs și veselie.

Căci la noi nu se hrănesc atunci flămâzii și nu se îmbracă cei goli, cum se făcea la creștinii din vremea Apostolilor și de după ei, ci la noi cei mai bogați din sat ajung mai în frunte, și cine știe de mai întrece ceva și cerșitorilor, ce s'ar fi abătut pe la poartă?

Și apoi, când cei cu mortul nu-și văd capul de năcaz și de durere, li-se cere de datinile noastre rele, ca ei să se apuce de copt și de cărat de pe la cei jidovași din orașe, nu atâta pâne de hrană, cât mai ales *beutură* din greu.

Și cheltuesc alții 20, alții 40, alții 60, iar alții poate și peste 100—200 de cor., cât abia merg om deplin treaz dela casa mortului. Ba unii mai suduie dealungul ulițelor, cât ai crede, că se duce dela crișmă, ori dela vr'o alegere, iar nu dela jalnica petrecere a unui creștin la mormânt!

O, iubiților, aceste sunt stări grozav de păgânești și rușinoase!

Căci să vă spun alta! Beutura cu cumpăt e pentru ospete, pentru botezuri și pentru voie bună, unde este din ce. Nici de cum inse pentru pomenirile morților! Apoi încă una!

Se cheltuesc la morți sute, iar bisericile noastre încă și acum sunt necurate pe multe locuri și n'avem un potir cinstit

pe care se ridică un baldachin, semnal sigur că mâne de aci se va face binecuvântarea apelor mării. Nici un loc nu ar fi fost mai potrivit pentru această solemnitate.

6. Panteonul Cavalerilor.

Soarele își retrase razele sale aurii de tabloul răpitor, când eu mă aflam tot sus, entusiasm și fermecat de ceea ce văd. Priveșc jos fortificațiile construite sub Baracca, pe ale cărei platformă sunt fixate mai multe tunuri, din care se descărca salvele și semnalele. Lângă unul din aceste tunuri stătea un soldat, el face o mișcare ușoară și deodată bubue o împușcătură surdă deasupra portului. Aceasta pentru corăbii era semnul de ridicare a pavilionelor, care mă avertiza și pe mine de apropierea nopții. Iau drumul spre biserica închinată sfântului Ioan, căci marile bucurii pe cari le-au gustat inima și sufletul meu astăzi, cereau imperios o rugăciune de mulțumire către Dă-tătorul de bunătați.

Impozanta biserică era strălucit iluminată cu lămpi electrice. Ici colo se văd credincioși adânciți în rugăciuni. După ce am făcut destul datoriei mele de mulțumire către cel Prea-Înalt, am lăsat curs liber impresiunilor, pe cari le făceau asupra sufletului meu nenumărate tablouri în ulei, gobelinurile, coloratele ornamente în relief, monumentele funerare și alte lucrări de sculptură. Dacă cu o singură privire le îmbrățișez pe toate, impresiunea este armo-

nică, blândă și călduroasă. Dacă treci la observarea singuraticelor obiecte de artă însă, te pierzi, văzând bogăția și varietatea lor. Acest locaș divin este panteonul ordinului cavaleresc de Malta. Într'însul se oglindesc nu numai evenimentele principale ale întregului ordin, dar în capelele alăturate celor două naose laterale și destinate anume lor și împodobite de ei, se arată în parte, după limba și țara după cari s'au numit provinciile și faptele de glorie ale membrilor acestui strălucit și bine meritat ordin cavaleresc. Da, fiecare cavaler este reprezentat aci, căci subsolul cuprinde mormintele lor, iar plăci de marmore minunate, pajure și inscripții povestesc despre minunatele lor fapte eroice.

Crucea de Malta cu opt puncte se află aci la fiecare pas. Guvernul englez întreține această clădire în mod ireproșabil. Incetul cu incetul se populează biserica. Când am părăsit marea clădire, se apropie de mine, strălucind de bucurie, o mamă cu copilul ei. Sărmana s'a înșelat, căci mă asemnise cu episcopul greco-albanez Schiro, care mai înainte fusese timp de mai mulți ani paroh în Malta, și pentru a cărui predică peregrinau noroadele creștinilor către biserica Sf. Ioan. Biata femeie s'a bucurat totuși, căci acest Prea Sfințit Episcop aparține și el cercului amicilor mei. Cu bucurie aș asculta și eu pe vestitul orator, dar era departe până la Birchircara, unde trebuia să mă întorc.

(Va urma).

(Revista catolică).

R. Netzhammer.

pentru s. Cuminecătura, și n'avem în ce duce această pâne cerească la patul celui bolnav, ca să-l întărim în lupta din urmă, de care atârna adeseori fericirea, ori osândirea lui veșnică!

Când e vorba de aceste lucruri creștinești și nespuse de sfinți zicem, că suntem săraci.

Iar spre a face de batjocură curată multe din îngropăciunile noastre găsește unii și sute!

Suntem săraci, zic și eu, iubitorilor, dar săraci în pricepere și în o voință tare.

Poporul nostru pe multe locuri dă pomeni de beutură, cât nu-l ajută starea lui, și asta o face numai, ca „să nu-l judece alții din sat“.

Cu aceea puțin ne batem capul, că pentru necurătenia și sărăcia isbitoare din multe biserici ne judecă însuși Dumnezeu, dela care vine tot darul și toată deplinirea!

Socotind bine toate acestea, preoțimea D-Voastră a hotărât cu un suflet, că de aci înainte mai bine suferă orice ocară și orice pedeapsă, decât să mai îngroape unde se dă pomeană cu beutură.

Asemenea se oprește în toate satele din protopopiatul nostru a se da beutură ori de câte ori se face slujbă de orice fel pentru morți; ba și în ajunul Bobotezii, la umblatul cu crucea, să se încunjure omenirea pe la toate casele, căci e păcat de ce se face atunci pe unele locuri.

Insuși s. Scriptură zice, că „Să fie blăstămat, care face lucrurile Domnului nevrednic“. De povara acestui blăstăm vrem să ne scăpăm pe noi și pe voi, iubitorii noștri credincioși.

Vrem să fie poporul nostru mai crucător și treaz, ales în zilele aceste grele ce-am ajuns!

Vrem, ca pe scumpii noștri morți să-i pomenim numai în cântări sfințe și în rugăciuni!

Așa vrem să ajutăm cătră fericirea veșnică sufletele dragi mutate dela noi!

Vrem, că decât să îmbogățim pe atâta străini de noi și de ale noastre, mai bine bisericile să ne străluciască de curățenie și de toată podoaba în haine și în vase sfințe, în icoane și în cărți vrednice de casa Domnului Dumnezeului nostru!

Ajutați-ne și voi, creștini buni, în această lucrare plăcută lui Dumnezeu și aducătoare de mult bine pentru întreg poporul nostru românesc!

Nu uitați, că la fiecare s. liturghie se roagă preoții creștini, zicând: „Adu-Ți aminte, Doamne, de cei ce aduc daruri și fac bine întru sfințele Tale biserici și-și aduc aminte de cei săraci și spre noi spre toți trimete îndurările tale!“ Amin.

Reghinul sâsesc, la 4 Novembre 1912.

Binevoitorul tuturor:

Ariton M. Popa
protopop.

Cronici Bucureștene.

Suntem în timpul alegerilor. Cu 1 Februar stîl vechiu încep alegerile pentru cameră, care are trei colegii, apoi vin imediat alegerile pentru senat. De data aceasta se mai fac alegerile după două colegii de senat și trei de cameră. Dl Ionel Brătianu vrea să facă un singur colegiu, ca să se mai democratizeze țara. Mulți nu sunt

îndestuliți cu acest proiect, unii din motivul că țara nu ar fi încă matură pentru astfel de lucruri prea înaintate. Cu cât ar fi alții mai copti pentru a-și da votul direct, și nu cum și-l dau țaranii noștri prin intermediar, ar fi greu să poată spune cineva, iar ce privește libertatea electorală va rămânea aceeași, îndreptându-se după tot felul de considerante; doar Caragiale nu a creat personagiile din „Scrisoarea pierdută“, el a făcut numai copii de pe natură.

Liberalii vor avea majoritate mare, e de prevăzut, căci sunt un partid bine organizat, au oameni de valoare, cari au îndrăznit să iea asupra lor cărma țării în aceste zile mari de premenire națională. Peste două luni — cel puțin așa ne asigură toți — se vor face noi alegeri pentru constituantă, căci e vorba să se modifice unele articole din constituțiune. Se proiectează o restrângere oarecare a libertății presei, care e și foarte necesară, doar aici până acolo merge libertatea, încât poți injura pe oricine ori și când, chiar și pe Majestatea Sa Regele, care numai așa ceva nu merită. E vorba să se mărginească dreptul forurilor judiciare, de a da jurisprudențe în unele chestiuni tractate în legi, cum a fost chestia tramwayelor comunale. După foile semioficiale e vorba și de o stabilire a chestiunii atât de nelimpzite, dacă e validă înaintea statului căsătoria civilă, căreia nu i-a urmat benedictiunea bisericească, pentru care lucru erau până acum două păreri, una pentru, alta contra. Liberalii vor să înscrie în lege, că nu e validă căsătoria civilă, căreia nu i-a urmat cea bisericească.

Despre revizuirea articolului 7 din constituție, referitor la împământenirea Ovreilor, nu se spune acum nimic. Ar fi și bine să nu se schimbe, doar și așa se împământenesesc destui, numai în parlamentul trecut au căpătat drepturi mai multe sute, cari în calitate de capi de familie reprezintă mai multe mii. Ar fi păcat de un om ca Ionel Brătianu să se frigă cu o astfel de chestie, care ar trebui făcută la porunca Europei, de care drept vorbind, acum nu prea avem așa mare frică.

Dacă și până acum am fost în legături cu împăratul puternic al Germaniei, legăturile vor deveni mai strînse de azi înainte. Ceea ce se desminte de atâtea agenții, noi gazetarii putem afirma cu toată tăria: Frumoasa noastră principesă Elisaveta va fi logodită, poate a și fost, dar muritorilor li-se aduc toate lucrurile mai târziu la cunoștință, cu diadohul Greciei, care în aceste zile e oaspetele regelui nostru, fiind aici și Venizelos. Frumosului și inteligentului prinț moștenitor i-se dă o deosebită atențiune. Au fost mai multe dejunuri la curte, și din acestea poate să aște omul foarte mult: la toate acestea diadohul avea la dreapta sa pe cea mai frumoasă principesă din Europa, pe Elisaveta. Ziarele grecești desmint svornurile despre această logodnă, dar cum Dv. ardeleni sunteți tari în etimologie, puteți să spuneți și acestora din țară, că a *desminti* e tot una cu a *minti des*, prin urmare e minciună ce spun Grecii, cari ca prin minune au devenit astăzi poporul cel mai iubit al nostru. Astfel va domni principesa româna tot peste Români, cari după războiul trecut sunt în Grecia și mai mulți ca mai

înainte. Oare ce vor câștiga acești Români prin această alianță?

Se vorbește mult la noi despre tractativele dintre Români și contele Tisza. Lasă suntem mulți, cari nu ne putem da seamă ce puteți câștiga Dv. din aceasta târguială unde trebuie să lăsați ceva din nimicul, și aveți, ori trebuie să vă vindeți aspirațiile pentru cari ați luptat până acum. Să fi într'un ceas bun, dar cronicarul Dv. buceștean nu-și poate închipui, ca autoritățile ungurești să vadă cu ochi buni nici un fel de mișcare românească, fie aceea ori cât e nepolitică.

Zăpada și gerul ne țin bine de tot, așa sperăm să ridem la primăvară de doctorii, cari ne proceau o holeră număr unu. Sperăm și un an îmbelșugat, de care și avem nevoie, căci ori cât ne-ar fi de bună armata, toți dorim să o facem și mai bună doar pentru noi sunt sfințe vorbele lui Alexandru cel bun: „România nu are alt crotitor decât pe Dumnezeu și sabia sa“. Dreg și politica sărăcuța de ea cât poate, dar arma vorbește mai cu efect!

Delateiu.

Festivalul dela „Trei Sfinți“

Elevii dela gimnaziul din Blaj în ziua care an serbează ziua SS. Trei Ierarhi — patronii acestui gimnaziu — prin o ședință festivă. Cu acest prilej în program, pe lângă orchestră și cor compus din elevii gimnaziului se rostește câte un discurs comemorativ și se recitează poezii în limbile română, maghiară, latină, greacă și germană, susținute de cei mai silitori elevi, cari apoi se premiază din fundațiunea de 200 galbini de nată spre scopul acesta de milostivul episcop Grigorie Maior.

Festivalul s'a ținut în sala de gimnastică în 12 Februarie a. c. înainte de amiază în prezența unui public numeros și ales în frunte cu Excelența Sa Părintele Mitropolit Victor.

Programul festivalului a fost acesta:

1. „Sânge de soldat“ de Blon, Orchestra gimn.
2. „Episcopul Inocențiu M. Klein“ discurs rostit de Victor Marian, cl. VIII. gimn.
3. „Cântec vânătoresc“ de Vorobchievici, corul gimn.
4. „Iehova“ de Carmen Sylva, gecl. d. Gregoriu Ciortea cl. VIII.
5. „Uvertura“ de I. Mureșian, orchestra gimn.
6. „Pokainé“ de Gyulai Pál, decl. d. George Baboș, cl. VII.
7. a) „Corul bărbătesc din Mănăstirea Argeșului“ b) „Ciobanul din Ardeal“, sol. cânt. de N. Mărculețiu, cor. gimn.
8. Homilia Sancti Ioannis Chrisostomi „In reditu episcopi Flaviani“, rostit de Aurel Pop cl. VIII.
9. „Valsul Serpentin“ de Metra, Orchestra gimn.
10. Τοῦ Ἰωάννου Χρυσωστόμου ὁμιλία εἰς τὴν ἐπαρόδον τοῦ ἐπισκόπου Φλαβιανῶν rostit de Coriolan Suciu cl. VIII.
11. „Wilhelm Tell“ sc. II. de Friedrich Schiller, decl. de Toma Breaz și Victor Lațiu cl. VII.
12. „Marș final“.

Punctul cel mai însemnat a fost discursul despre „Episcopul Inocențiu M. Klein” rostit de octavanul Victor Marian.

Amintirile pioase despre viața și faptele acestui martir al bisericii și al poporului românesc, a ținut încordată până la sfârșit atențiunea tuturor, iar oratorul care a știut să îmbrace în formă ușoară și la înțeles istoria plină de abnegațiune și jertfă a marelui Klein întemeietorul Blajului, prin predarea liberă a discursului său, ni-a câștigat pe toți și drept răsplată pentru osteneală a fost aplaudat.

Celelalte puncte: cântece, orchestră și declamări, au fost executate exact și au produs prin varietatea limbilor o dispoziție foarte bună, încât publicul după fiecare execuție nu mai înceta cu manifestarea plăcerii sale prin aplauze și urale repetite. La sfârșitul festivalului, Exelența Sa Părintele Mitropolit Victor, emoționat de progresul îmbucurător și de silințele tinerilor elevi gimnaziali, de a se deprinde în știință și pietate, le adresează cuvinte de indemn și ca un bun părinte li sfătuiește, se urmeze virtuțile cari au împodobit pe cei trei sfinți Ierarhi, și, mai pe sus de toate, să iee de pildă credința lor statornică și neînfrântă, cu ajutorul căreia precum ei, așa și noi putând străbate prin greutatea vremilor, se ne ajungem idealul de a fi membrii folositori bisericii și neamului.

Exelența Sa împărțind tuturor binecuvântarea arhierescă se depărtează în aclamațiunile publicului și în sunetul plăcut al marșului final.

Seara a avut loc în sala otelului „Univers” îndatinatul „bal filantropic”, care a fost bine cercetat și a succes din toate punctele de vedere.

Reviste.

Svedia. Conflict între rege și minister. În Svedia a erupt în zilele aceste un conflict fără păreche în istoria statelor constituționale. Opinia publică svedică era anume de mult agitată de svonuri de cucerire rusească, iar de spioni din Petersburg nu se mai putea apăra nici poliția. Presa a început a privi cu îngrijorare la aceste simptome grăitoare și a pretins tot mai stăruitor reorganizarea armatei și o aspră lege militară. Ministerul svedez însă s'a arătat preocupat mai mult de teorii transcendente vișând pacea eternă și nici de cum nu s'a arătat aplicat a mări contingentul militar ori a jertfi sute de milioane pentru echipament militar sau flotă de războiu. Intre astfel de împrejurări regele s'a văzut nevoit să iasă din rezerva constituțională și a mobilizat mulțimea împotriva propriului său minister.

Ministerul a făcut pe rege atent asupra urmării pasului său, dar n'a tolosit nimic. Regele a dimis guvernul și a numit altul. E însă mare întrebare, că acesta putea-va guvernă, deoarece majoritatea parlamentară e a celuiialt. Se vorbește de abdicarea regelui în favorul fiului său, ceea ce va aplană probabil conflictul dintre cei doi membri constituționali ai Svediei.

Convocare!

Comitetul „Reuniunii femeilor române gr.-cat. din Blaj”, în baza § 13 din statute invită cu tot onorul pe toți membrii: fundatori, pe viață, ordinari și ajutători, precum și pe toți ceice țin la înaintarea acestei reuniuni, la a

XLVII. adunare generală,

care se va ținea în 1 Martie n. în localitățile casinei române din loc, la ora 10 a. m.

Ordinea de zi:

1. Cuvânt de deschidere.
 2. Raportul secretarului.
 3. Raportul casierei.
 4. Alegerea alor două comisii: a) pentru revizuirea raportului general; b) pentru cenzurarea socoatelor și verificarea procesului verbal.
 5. Eventuale propuneri.
- Blaj, la 11/II 914.

văd. Elena Dr. Pop N. E. Negruțiu
prezidentă. secretar.

Diverse.

Rugăm pe Stimații abonenți, să binevoiască a-și renouă abonamentele și cei ce sunt în restanță cu abonamentele pe anii trecuți să-și achite dătorile. Foaia nu se poate susține fără abonamente plătite înainte.
Red. și Administrația.

Logodna principesei Elisaveta a României. Cu privire la logodna Principesei Elisabeta să anunță următoarele din isvor autorizat:

Prințul moștenitor al Greciei, cu ocazia vizitei sale la curtea regală română a cerut în mod oficial mâna principesei Elisabeta. Cererea Prințului a fost acceptată.

Totuși anunțarea oficială a logodnei nu se va face decât în luna Aprilie, când vor sosi la București Regele și Regina Greciei. Atunci se va serba logodna și se va anunța și data căsătoriei.

Îmbunătățirea lefei căpitanilor din armata comună. Din Viena să anunță, că persoanelor militare din gradația clasei a IX de salari, așadar și lefa căpitanilor se va regula din nou. Clasa de salarizare de până aci are de prezent 4. Gradația primă

face 3000 cor. a doua 3200, a treia 3400 și a patra 3600. Cu prima Ianuarie 1915 acestea 4 gradații de salari înceată, astfel că în viitor căpitanii numiți, în gradația primă se vor împărtași în salari de 3600 cor. și în gradația a doua de 4200 cor. Prin urmare prin noua regulare, deoparte salariul se ridică, de altă parte în locul alor 4 gradații vor fi numai două. Aceasta îmbunătățire în principiu a fost decisă deodată cu regularea lefei ofițerilor, dar din cauză financiară a întârziat, și numai acum a succes ministrului de războiu ca cu conlucrarea ministrului de finanțe se poată regula această chestiune.

Aviz. „Atragem atenția On. domni preoți asupra bogatului magazin de artă bisericească a lui Ladislau Gherman, Wien, Mariahilferstrasse 96, unde se află de vânzare cu prețuri moderate tot felul de ornate și vase sacre (potire, cruci, cădelnițe etc.).
(1) 4—10

Petreceri. Pentru rezidirea semin. „Andreia” și pentru fondul Aurel Vlaicu. Invită la convenirea socială împreună cu cântări, declamațiuni, postă umoristică și joc ce o va aranja „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” Sâmbăta, la 14 Februarie n. în „Unicum”.

— Reuniunile românești din Gherla, invită la producția teatrală, urmată de Petrecere cu joc, ce va avea loc Sâmbăta în 28 Febr. st. n. a. c., în sala cea mare dela Hotelul orășănesc „Coroana”. Inceputul precis la 8 ore seara.

— Reuniunea română de cântări „Hilaria” din Oradea-mare, invită la Concertul urmat de dans, ce-l va aranja Joi în 26 Februarie a. c. stil nou, în sala cea mare dela „Kereskedelmi Csarnok”, cu binevoitorul concurs al doamnelor: Lucreția Dr. Păscuțiu, Lucia Dr. Zigre, Nora Hoszu și al domnișoarei Delia Plopu.

Mulțumită. La colecta întreprinsă printre intelectualii din Blaj în favorul țaranilor români arși de flacări în comuna Fizeșul Gherlei au binevoit a contribui următorii: Esc. Sa Dr. Victor Mihályi, mitropolit 10 cor., I. F. Negruțiu 10 cor. și alți mulți suma de 42 cor.

Primească marinimoșii donatori mulțumitele cele mai fierbinți din partea sermanilor țărani rămași pe drumuri. Fizeșul Gherlei 8 Febr. 1914. Pompeiu Vlăduțiu preot gr. cat.

Mulțumită publică. Pentru biblioteca populară din Dumbrău au mai intrat donațiuni dela: Gentila dsoară Speranța Dogariu, dl jude în retragere Petru Pap, dl teolog Valer Crișan, dnii studenți în teologie Liviu Brinzeu și Teodor Bunea, dl Petru P. Baritiu librar și tipograf, dl Ioan I. Ciurca librar, parohia gr. cat. Brașov.

Primească marinimoșii donatori sincerile mulțămiri dela consătenii mei Dumbrăeni și dela subscrisul Popa major i. r.

Medicină sigură contra „calbezei”. On. Redacțiune, Vă rog dați la loc de frunte această corespondință, în carea subscrisul voiesc a încunoștiința preoțimea satelor noastre și prin rostul ei pe toți sătenii că: „afurisita calbează, dușmanul de moarte al oilor, până acum nebiruit, de azi înainte își

va avea potrivit biruitor în „medicina contra calbezei“ pregătită de iscusitul apotecar din Abrud Simion Oniciu.

După cum spune dl Oniciu de 8 ani de când tot cercă și combină la medicină contra călbezei, și deși în decursul acestor ani de foarte multeori a obținut rezultate multămitoare, totuși nu a desvilit publice combinațiunea dsale, nefiind absolute sigur pe dânsa. Azi însă după o muncă strădanică de 8 ani a ajuns la fericita ocaziune de a combina o serie de medicamente, cari au avut efect sigur în toate cazurile aplicate. Subscrisul sunt martor ocular la câteva cazuri experimentate cu câteva oi pline de călbează, cari au dovedit pe deplin perfecțiunea medicinei. Unele din oi au dat afară călbează moartă și astfel s'au mântuit, iar unele au fost junghiate pentru constatare, și s'a aflat calbeaza moartă în intestine. După un astfel de succes a făcut un anunț în „Libertatea“, și deatunci zilnic vin comande cu sutele și cu miile. Perfecțiunea medicinei se poate dovedi cu cele 129 de scrisori de recunoștință.

Mărturisesc sincer, că nu sunt autorizat din partea dlui Oniciu pentru reclamă; ci din contră eu îl aflu pe dl Oniciu de prea modest. De-ar fi aflat vre-un jidan o astfel de medicină, de bună seamă, că chiar și în Azia mică ar fi mers reclamele lui.

Ce m'a îndemnat să scriu aceste șire, primo loco este „mândria“, că inventatorul este român de al nostru. Iar în locul al doilea, este: răspândirea acestei medicine între țărani noștri, cari au pagube enorme din pricina calbezirei oilor.

Recomand deci cu toată căldura fraților preoți să răspândească în pături cât de largi știrea că: călbeaza este curabilă cu „medicina contra călbezei“ pregătită de dl Simion Oniciu apotecar în Abrud—Abrudbánya com. Alsófehér.

Roșia de munte la 7 Februarie 1914.
Longin Corcheș, preot gr.-cat.

Posta Redacțiunii.

Armeni: Prea oarzan se spune. În forma aceasta nu se poate.

Dr. D. Te-ai prea grăbit cu abonamentul la *Calendarul Culturii creștine*. Monumentala operă va apărea de abia la începutul anului 1915. Dar te asigurăm, că după cum suntem informați va fi un calendar noch nie da gewesen.

D. A. P. în R.: *Magyar Kulturképek* de Aradi Victor se află la: Politzer Zsigmond és Vitor könyvkereskedése. Budapest IV. ker. Kecskeméti utca 4 sz.

Sau la redacția revistei „Huszadik Század“ tot acolo.

Sirolin
„Roche“

Recomandat de medici în toate
îmbolnăvirile Organelor de respirație

In morburii de plămâni,
Cataruri bronchiale,
Tusă convulsivă,
Scrofuloza copiilor.

Se află în toate Apotecele
cu 4 Coroane sticla.

Partea Literară.

Hirotonirea a doua alui Atanasie Anghel e „necontroversă“.

— Răspuns pâr. dr. Ștefan Pop. —

E cu neputință a discuta cu cineva într'o limbă, pe care n'o înțelege. Iată pentru ce nu discent bucuros chestii istorice cu pâr. dr. Ștefan Pop. Dsale ti lipsește cu desăvârșire simțul istoric, ti lipsește înțelegerea limpede a lucrurilor și faptelor și spiritul critic atât de necesar tuturor, cari se în-deletnicesc cu reînvierea trecutului. Astfel toată activitatea „istorică“, pe care a desvoltat-o în lunga-i carieră „științifică“ și pe care și-a împărtășit-o cu o dărnice principiară aproape în toate ziarele și revistele noastre, începând cu „Ungaria“ lui Moldovan Gergely și terminând cu „Revista preoților“, se caracterizează printr'o totală lipsă de valoare. Gândiți-vă d. p. la monstruoasa caricatură apărută în „Răvașul“ din Cluj sub titlul „Românii la conciliul din Florența“ sau la adorabilele-i „studii filologice“ tipărite în „Orizontul“ și în „Revista politică și literară“ sau în sfârșit, la ori care din multele dsale „studii“. Sunt toate compilații neîndemânatică, din care nu licărește nici o rază de talent, și scrise într'o limbă imposibilă.

O discuție, deci, cu dsa nu poate fi nici interesantă nici instructivă. O fac totuși pentru cetitorii acestui ziar, cari pot fi duși în rătăcire de savanțlăcul dsale manifestat cu atâta putere în articolul publicat în nr. 7—9 din acest an ai „Unirei“, unde sunt aduși la vot chiar și s. Ioan Evanghelistul, s. Pavel, Horaț și „Terentianus † 120 d. Cr. gramatic mare și poet“ și n'a fost lăsat în pace nici simpaticul domn Izidor Ieșan din Bosnia.

Intr'o mică notiță la un articol publicat în anul trecut în nr. 10 al revistei „Cultura creștină“ afirmasem, că Atanasie Anghel, vlădica Unirei, a fost hirotonit de două ori episcop. Pâr. dr. Ștefan Pop i-s'a părut chestia aceasta cu mult mai însemnată „decât se o lasă a se pristăvi înainte de vreme“ și deci a publicat un respectabil — ca lungime! — articol în nr. 15 al aceleiaș reviste în nădejdea, că mă va face să zic „palinodiam cano“. Nefiind însă „cântăreț“ n'am „cântat“ nici o „palinodie“, ci în nr. 17 al „Culturai creștine“ am dovedit cu documente contimporane și sigure, că într'adevăr Atanasie Anghel a fost hirotonit de două ori: odată în București și a doua oră, după ritual latin, în Viena; în primăvara anului 1701. Documentele, pe cari mi-am întemeiat afirmația sunt următoarele:

1. În 1711 vlădica român din Maramurăș, Ștefan Serafim Petrovan, se ocupă cu planuri de trecere la catolicism aducând-o aceasta și la cunoștința primatului din Strigoni. Primatele cere în 14 Decembrie, a aceluiaș an dela iezuitul Gavril Hevenes și mai multe informații privitoare la persoana lui Petrovan (pâr. dr. Ștefan Pop ar zice: respectiv de persoana etc.! Vezi „Unirea“ nr. 9 pag. 7 col. 2 și nr. 35). Hevenes răspunde

din Cluj în 29 Decembrie, zicând între altele, că vlădica maramurășan a fost hirotonit de episcopul Moldovei. Este însă dubiu, că oare acesta fost-a, el însuș, hirotonit în mod valid; de aceea — zice Hevenes — Petrovan ar trebui să mai fie hirotonit odată „sub conditione“ de preot și episcop. „Așa s'a făcut și cu Atanasie, la a cărei hirotonire ai fost de față și Eminentia Ta“ (ita factum est cum Athanasio cuius consecrationi ipsa sua Ema Serenitas interfuit)¹⁾.

De unde știa Hevenes de hirotonirea a doua alui Atanasie? A văzut-o! Hirotonirea a avut loc în Viena, în capela colegului iezuit, unde pe acel timp era rector Hevenes însuș, care a luat parte și la examenul canonic al vlădicului român²⁾. Va sa zică informația o avem dela un om, care știe ce spune; dela un martor „de visu“, care scrie altui martor „de visu“.

(Va urma.)

F. X. Wetzel.

Calea spre fericire.

— Pentru tinerime. —

Trad. de: P. A. N.

(Continuare.)

2. *Ceeace cumperi, plătește în bani gata.* Proverbul zice: „Sacul gol nu stă oblu“; aceea un om încărcat în datorii încă n'o poate face; el, prin vorbe mincinoase, caută să se impace cu creditorul. De aceea bine și zice un alt proverb: „Minciuna se călărește pe datorii“. Așadară, cumpără numai cu bani gata!

În anul 1867, împăratul Friderich, care acum e mort, dar atunci era prinț de coroană, trăia cu soția sa în Erdmannsdorf și într'o zi cumpără una-alta din orașul apropiat Warmbrunn. El intră într'o prăvălie de jucării, să cumpere câte ceva pentru prințul Wilhelm, împăratul de acum: cal de lemn, sabie, coif și-o cutie de cartușe. După ce le-a ales, a cerut contul — „Maiestate mai aveți timp, nu-i ceva lucru urgent“ zise complezant comerciantul. — „Nu iubite, eu nu cumpăr pe cont“ zise prințul luându-și portmoneul; cât costă? Comerciantul scotind puțin, a cerut o sumă din cale afară mare. Atunci prințul îl bătu pe umăr și zise: „Imi pare că ceri prea mult; mai bine se va lipsi de ele fiul meu“. Zise, apoi prinse brațul prințesei, și părăsi prăvălia comerciantului, care rămase incremenit. Intră apoi în altă prăvălie și-și cumpără de-acolo cele trebuincioase.

În anul 1888 s'a împușcat în Viena un avocat, care lăsă fiilor săi *sfaturile* următoare: „Niciodată să nu prindeți în mână cărți de joc; feriți-vă de datorii; flămânziți și insotați mai bine, decât să cereți vre-un creștar împrumut; nu speșați nici un creștar în cortul vr-unui venit de mâne“.

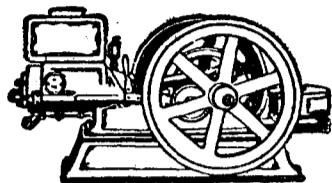
Ferește-te de datorii! De nu poți plăti ceva îndată, mai bine nu cumpăra. Nu cumpăra nimica așa, ca să plătești în rate, — pentru că o mare sarcină iei asupra-ți, de care numai cu greu te poți ușura. Celce nu ține seamă de asta, acela adeseori cumpări

¹⁾ Iorga, Scrisori și inscripții ardeleze și maramurășene I, p. 285.

²⁾ Milles, Symbolae I, 274.

E fapt în general cunoscut, că pentru **mânarea** aparatului de **sfârmat** cucuruzul, **dumicatul** napilor, pentru **mori** și **tăietoare** de **nutreț**, s'a dovedit de cel mai bun

Motorul de benzin, original american **Waterloo.**

Se poate căpăta la

Dénes B.

Societate comandită, în BUDAPEST,
V., Lipot-körut 15.

Prețcurent gratis și franco.

(69) 11-13

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeamu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj. — Prețul tabloului cor. 1'50 fil.

Singură și veritabilă ALIFIA CENTIFOLIA a lui A. THIERRY.

Oprește și încetează veninarea sângelui. Face superflue orice operație. Folosește femeilor lăptătoare, ajută pornirea laptelui, nu se întărește pieptul. Orbalțul de piept (foc viu), folosește la orice răni învechite, răni deschise la picioare umflate, la caries, răni venite prin lovituri, tăieturi, împuscături, strivituri, împunsături, sdroboturi, se folosește pentru îndepărtarea corpurilor streine de e. țanduri de lemn, spini, sticlă, alice, năsip, prav etc. la creștere din corp, la corbunculus, neoplasme, chiar și contra racului, viermi, putreziciune, rosături, orice arsături, rane ivite prin lunga zăcere a bolnavului, la buboai, curgere de urechi, precum și la copii mici contra opărelui etc.

Are putere vindecătoare și sigură.

2 borcane costă cor. 3'60 se trimite cu ramburs (Nachname).

Se capătă la: Farmacia Török József, în Budapesta precum și la mai multe farmacii din țară. În mare (engro) la Talmayer și Seitz, la succesorii Kochmeister și la drogeria Fraților Radonovits în Budapesta. Unde nu se află depou, să se comande deadreptul dela farmacia

THIERRY, «Ingerul păzitor» în PREGRADA
(lână Rohitsch-Saurbrunn).

(70) 11-25.

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408
pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica
f. 8° 586 pag. 5'40 cor. Sunt
indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela Librăria
Seminarului teol. gr. cat. din Blaj
cu prețul 9'50 cor.

A apărut: **Elemi Népiskola Ertesiti könyvecske** — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. portă

Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopot și fabrica de scaune de fier pentru
clopote a lui

Antoniú Novotny

în Zimșoara-Fabric

43. 35-52

□ clopotele găurite □

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt prevăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toaca de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIIU

Strada Cisnădiei 1-5.

Edificiile proprii.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru proci și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de pensune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912 K. 5,456,645.67
Capitale asigurate pe viață achitate „ 5,458,689.48
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1912 } foc „ 183,667,241.—
} viață „ 11,740,710.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2.603,400.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Perseane versate în achiziții cu cerouri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(8) 9-?